

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-308

19.3.2026

Tryg Forsikring NUF

Retts hjelp

Twist om betalingskrav rettet mot sikredes avdøde ektemann – sammenheng med arv?

Etter ektemannens død overtok sikrede som enearving ansvaret for hans gjeld. Motparten fremmet et betalingskrav stilet til ektemannen kort tid etter hans død. Sikrede bestred kravet og mente det var et krav som eventuelt måtte stiles til ektemannens firma. Motparten var uenig og anførte at kravet gjaldt arbeid ektemannen hadde bestilt privat. Sikrede var uenig i dette og søkte om retts hjelpdekning for tvisten. Foretaket avsto dekning med henvisning til unntaket for twist som har sammenheng med arv. Sikrede mente at unntaket ikke kom til anvendelse ettersom tvisten kun gjaldt hvem som var rett mottaker av kravet og var blottet for arverettslige spørsmål. Nemndas flertall kom til at unntaket for arv kom til anvendelse, og viste blant annet til at sikrede var part i tvisten som følge av arvefallet, og at utfallet av tvisten også ville få direkte betydning for størrelsen på sikredes arv etter E.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for utgifter til retts hjelp for twist om betalingskrav mot sikredes avdøde ektefelle.

Sikredes ektefelle E døde i august 2023. M sendte kort tid etter en faktura på ca. kr 600 000 utstedt til sikredes ektemann, selv om M på dette tidspunktet var klar over at E var død. Fakturaen gjaldt arbeid utført på eiendommen som sikrede og E eide sammen og bodde i da han døde. Eiendommen var kjøpt fra E's firma.

Sikrede var enearving etter E, og ved privat skifte overtok hun ansvaret for hans gjeld.

Sikrede mente kravet fra M måtte stiles til firmaet som E hadde drevet, ikke til E privat. M var uenig og anførte at arbeidet var bestilt av E privat. Firmaet hadde meldt oppbud kort tid etter E's død.

Sikrede bestred ansvar for kravet rettet mot E privat. M tok ut forliksklage. Sikrede søkte om retts hjelpdekning for tvisten.

Foretaket avsto dekning med henvisning til unntaket for twist som har sammenheng med arv og skifte. Sikrede var uenig i at unntaket kom til anvendelse.

Sikrede krever dekning for utgifter til retts hjelp for tvisten. Tvisten gjelder spørsmålet om oppdraget var bestilt av E privat eller av E's firma. Selv om sikrede er enearving etter E, og utfallet av tvisten derfor vil ha direkte økonomisk innvirkning for henne, gjelder den ikke arverettslige spørsmål. Verken arv eller skifte er tema i saken. Unntaket for twist som har sammenheng med arv kommer derfor ikke til anvendelse.

Heller ikke unntaket for twist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv rammer tvisten. Sikrede var ikke involvert i driften av ektemannens firma. Hun meldte oppbud av firmaet fordi hun

ble fortalt at det måtte gjøres, og hun var den eneste som hadde myndighet til å gjøre det.

Videre var det sikredes ektemann som tegnet forsikringen via sin fagforening. Kravet mot ham privat hadde kommet uansett dersom han ikke hadde dødd. Kravet hadde også kommet mot boet uavhengig av om sikrede hadde påtatt seg gjeldsansvaret eller ikke. Både tingrettens dom og anken til lagmannsretten underbygger at tvisten ikke har sammenheng med arv.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for rettshjelpforsikring og anfører at unntaket for tvist som har sammenheng med arv og skifte kommer til anvendelse. Formuleringen «har sammenheng med» inneholder ikke noe krav om kvalifisert eller direkte sammenheng, jf. FinKN 2012-588 og 2019-236. Det er på det rene at sikrede er part i tvisten fordi hun som ledd i skiftet etter ektefellen overtok ansvaret for dennes gjeld. Videre er det på det rene at kravet er fremmet som følge av at det ble utstedt preklusivt proklama, jf. reglene om dette i arvelovens kap. 15 avsnitt II. Utfallet av spørsmålet om hvem som er rette debitor for kravet har også betydning for, og direkte innvirkning på, størrelsen på formuen i dødsboet.

Sikrede var vararepresentant til styret i ektefellens firma, og det var hun som besluttet å melde oppbud i firmaet. Sikrede har også anført at motpartens krav skulle vært rettet mot ektefellens firma (konkursbo). Saken er for lite opplyst til at man kan ta stilling til om dette kan få betydning for vilkårspkt. 7.4 om at sikrede må være part i tvist «i egenskap av privatperson», eller unntaket i pkt. 7.5 om tvist som har sammenheng med «sikredes yrke eller erverv».

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for utgifter til rettshjelp i tvist mellom sikrede og avdøde ektefelles kreditor M.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Merete Anita Utgård, bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold.

Sikredes rettshjelpforsikring unntar tvist som «har sammenheng» med arv eller skifte. Formuleringen sammenheng med er vid og forutsetter ikke at det er direkte eller umiddelbar sammenheng mellom tvisten og arv/skifte. Det er heller ingen forutsetning at tvisten gjelder arverettslige regler hvis tvisten har «sammenheng med» sikredes arv.

Tvisten gjelder uenighet mellom sikrede og M om hvorvidt kravet kunne reises mot E, eller om det skulle vært reist mot E's firma. Sikrede ble part i tvisten fordi hun var enearving etter E og ved privat skifte overtok ansvar for hans gjeld, og M fremmet krav mot avdøde. Hun er derfor part i tvisten som følge av arvefallet. Utfallet av tvisten vil også få direkte betydning for størrelsen på sikredes arv etter E. Det er også årsakssammenheng mellom arvesituasjonen og tvisten ved at sikrede uten arvefallet aldri ville kommet i noen tvist med M. Arvefallet er derfor en nødvendig betingelse for at sikrede kom i denne tvisten. Flertallet mener derfor tvisten «har sammenheng med» arv. At tvisten ville oppstå også om E hadde vært i live kan ikke være avgjørende når den nå gjelder sikrede som arving. Hvis E hadde vært i live, ville tvisten oppstått uten sammenheng med arv, men da med E, og ikke sikrede som part. Når sikrede nå er part i tvisten, mener flertallet den «har sammenheng med» arv.

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet er kommet til et annet resultat enn flertallet.

Tvisten i denne saken gjelder et fremsatt pengekrav, hvor det sentrale spørsmålet er om oppdraget som kravet bygger på ble bestilt av avdøde E personlig eller av E's selskap. Tvisten gjelder dermed en ordinær tvist om et pengekrav og reiser ingen arverettslige problemstillinger.

Sikrede er blitt part i tvisten fordi hun som enearving etter E overtok ansvaret for hans gjeld ved privat skifte. Etter mindretallets syn er dette ikke tilstrekkelig til at tvisten kan anses å ha slik «sammenheng med arv eller skifte» som unntaket i forsikringsvilkåret krever. Arvefallet utgjør her kun den faktiske bakgrunnen for at sikrede har trådt inn i avdødes rettsstilling.

I forbrukeravtaler er det et grunnleggende krav at avtalevilkår skal være klare og forståelige, jf. forbrukeravtaledirektivet (1993/13/EØF) artikkel 5 første setning. Det heter videre at det er den tolkningen som er mest gunstig for forbrukeren som skal gjelde ved tvil om forståelsen av et vilkår, se også avtaleloven § 37 første ledd nr. 3.

Dersom enhver tvist hvor en arving har trådt inn i avdødes rettsstilling skulle anses å ha «sammenheng med arv», ville unntaket få et svært vidt og lite forutsigbart omfang, og burde i så fall vært gjort klarere i vilkårene.

Mindretallet mener derfor at unntaket må forutsette en mer direkte tilknytning til arverettslige spørsmål enn det som foreligger i denne saken. Tvisten gjelder i realiteten hvem som er rett debitor for et pengekrav, og ville også oppstått dersom avdøde fortsatt hadde vært i live.

Mindretallet er etter dette kommet til at tvisten i denne saken ikke omfattes av unntaket i vilkåret, og at sikrede dermed må gis medhold i sitt krav om rettshjelpsdekning.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).